

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Imppola, J. J. (2021). Kotitarveteollisuutta 1800-luvun Suomessa.
Keräilyuutiset 32(3), 82–87.

Kotitarveteollisuutta 1800-luvun Suomessa

Olen aiemmissa artikkeleissani käynyt läpi numismaattisia markkinoitamme jäytäviä moderneja kolikko- ja setelikopioita. Rahoja on kuitenkin väärennetty niin kauan kun niitä on valmistettu ja niin sanotut aikalaiset väärennökset ovat monasti numismaattisesti vähintään yhtä kiinnostavia kuin aidotkin rahat.

Tutustuessani Suomen tilanteeseen 1800-luvulla sanomalehtiarkiston avulla kävi selkeästi ilmi, että suomalaiset eivät ainakaan rahojen väärentämisen suhteen olleet mitenkään erityisen lainkuuliaisia 1800-luvun loppupuolella. Tuohon aikaan tuntui metallirahan väärentäminen olevan ilmeisesti varsin laajojen kansankerrosten kotiteollisuutta. Jokaiselle meistä numismaatikoista ovat tuttuja erityisesti enemmän tai vähemmän karkeat ja kömpelöt valuväärenneet yhden

markan rahoista. Myös kahden markan rahoja väärennettiin varsin ahkerasti, kuten myös 50-pennisiä. Joitakin 25 pennin lantteja ilmeisesti on myös tavattu väärennöksinä, mutta ne tuntuvat olevan varsin harvinaisia.

Tyypillisimmin väärennös oli tehty karkeasti valamalla käyttäen aidon rahan avulla tehtyä valumuottia. Väärennökset oli tehty yleensä jostan halvasta ja matalassa lämpötilassa sulavasta metallista, kuten kirjasinmetalli, lyijy ja tina. Tämä antaa väärennöksille niille hyvin tyypillisen epätarkan ja tummansävyisen ulkoasun. Ja luonnollisesti ei näissä väärenneissä ollut hopearahoille ominaista heleää sointia.

Mutta miten asia oli esillä sanomalehdistössä? Luodaanpa pieni katsaus aikakauden lehtiartikkeleihin.

Kuva 1. Varsin kehnosti väärennetty 1 markka 1874. Kuva: Marko Puumala, kuvien muokaus ja yhdistely Jorma Imppola.

Kuva 2. Valumuotin puolikkaat väärälle 1 markan rahalle. Ei liity uutisessa kuvattuun tapaukseen tapaukseen. Kuvat: Marko Puumala, kuvien käsittely ja yhdistely Jorma Imppola.

Kuva 3. Käyttövalmis valumuotti väärin 1 markan rahojen valmistukseen. Kuva: Marko Puumala, kuvan käsittely Jorma Imppola.

16.04.1879 Tampereen Sanomat no 30
Wäärää rahaa.

Yöllä eilistä vastaan sai poliisi täällä erään vääränrahahan tekijän kiinni. Mies oli mennyt yöllä kaljaa ostamaan ja antoi siitä 2 markan kappaleen, jonka saaja huomasi vääräksi. Hän on kotosin Parkanon pitäjstä Kuisjärven kylästä Matti Wälimäki, ja sanotaan olevan hyvä rauta- ja waskiseppä sekä waluri. Omatekoista rahaa löydettiin yksi 2 m:kan, neljä 1 m. ja yksi 50 p. kappale eli kaikkiaan 6 ½ markkaa. Asia tulee täällä tutkittavaksi tämän kuun 23 p:nä.

Tässä oli metallialan ammattilainen ottanut taitonsa käyttöön vähemmän kunniallisella tavalla. Olisikohan alan palkkataso ollut yleisen keho, vai tekikö vain yksinkertaisesti tilaisuus varkaan – tai tässä tapauksessa vääräntäjän? Tämä monipuolinen ammattilainen oli tuottanut peräti kolmea eri tyyppiä rahaa – laiskaksi ei siis häntä ainakaan voine syyttää. Laiskempi olisi tyytynyt hyvät muotit tehtyään valmistamaan vain yhtä nimelisarvoa, mutta ei siis tämä rauta- ja waskiseppä sekä waluri.

23.04.1879 Tampereen Sanomat no 32
Wäärää rahaa.

Kolme kymmenen markan kultarahaa tai tavasti messingistä tehtyä, on eräs waimo löytänyt torilta ja wienyt todistajain kanssa Pohjoismaiden osakepankkiin nähtäväksi. rahat huomattiin siellä vääräksi. Ties keneltä ja missä tarkoituksessa ne torille joutuivat.

Kuva 4. Valumuotin alaosa väärälle 1 markan rahalle ja väärännetty 1 markan raba 1866. Kuva: Marko Puumala, kuvan käsittely Jorma Imppola.

Tässä ei enää napeilla pelatakaan. Löytäjän tarina kuullosta hieman hataralta, ja hieman epäselväksi jää, mitä rahoille tapahtui. Ottiko pankki ne takavarikkoon, tuliko asiasta poliisiasia vai poistuiko rahojen oletettu löytäjä pankista rahoineen ja todistajien?

26.02.1880 Ahti no 8

Wäärä markan raha,

joka wasta sittemmin tunnettiin, saatiin täällä wiimme wiikolla erästä talosta. Se oli waskesta, näöltään hywin siirwo sekä hywästi hopioitu. Myöskin belähti se wallan hywin, mutta painoi 5½ graania enemmän kuin oikea raha.

Tässä on esimerkki merkittävästi paremmasta teknisestä laadusta, ja väärännetty raha vaikuttaa olevan tavanomaisen valoksen sijaan lyöty. Harmi, ettei rahan vuosilukua mainita. Olisikohan kyse yhdestä harvoista tunnetuista lyödyistä sarjatuotantovääränteistä, jotka on varustettu vuosiluvulla 1867?

Kuva 5. Lyömällä väärännetty 1 markka 1867. Kuvat: Tero Kontiokari, kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma imppola.

18.03.1880 Suomalainen Wirallinen Lehti no 33

Wäärä 20 markan raba.

Helsingissä on eräessä anniskelupuodissa saatu 20 markan kultarahana kullattu 20 kopeekan raba. Ensi silmäyksellä sitä oli waikea huomata wääräksi.

Jopas on ollut kekseliästä porukkaa. Katsokaapas seuraavasta kuvasta, miten hämäävä on kullanvärinen 20-kopeekkainen:

Kuva 6. Kullanvärinen 20 kopeekkaa 1875, väritetty kuvamanipu-laatiolla.

Kuva 7. Väärennetty Kustaa III:n 1 Riksdaler 1780. Ei liity uutisessa kuvattuun tapaukseen. Kuva: Jorma Impppola.

14.04.1880 Päijänne no 15

Wääriä markan rahoja näkyy liikkuvan Helsingissäkin. Eräs S. W. L:n kirjoittaja sai viime viikolla semmoisen rahan muitten rahain joukossa. Se on jokseenkin hyvinvästi walettu, nähtävästi tinasta, waikka tarkemmin katsellessa heti huomaa sen wääräksi. Pöytään heitettäessä kuuluu heti, ettei sillä ole hopean helinää. Olkaa siis waroillanne!

22.05.1880 Savonlinna no 21

Teollisuutta woi olla monenlaista.

Wiime keskiwiikkona koetteli eräs Alfred Makkonen niminen mies kaupata tinasta tehtyä Gustaf III:n riksiä eräaseen tšekäläiseen kauppa-uotiin, jossa se kuitenkin otettiin häneltä pois. tekiä luultawasti ei ajatellut miksikään rikokseksi jäljitellä käymätöntä rahaa, waan asiasta kuuluu kuitenkin tulewan oikeus-juttu.

Lienee epäonninen wäärän rahan kaupittelija löytänyt jostain vanhan wäarenteen ja ajatellut, josko sillä vois pikku vilunkia tehdä. Varsin tuhoon tuomittu yritys.

07.10.1880 Ahti no 40

Tinaisia hopiarahoja on kaupungissamme (Kristiina) markkina-aikana ollut liikkeellä oikeen kosolta. Toriakat kuuluvat saaneen tätä uutta hopiamynttiä 5-6 kappaletta. Kahdelta isojokilaiselta on näitä wäärennettyjä rahoja otettu pois isojoukko. miehet on myös otettu wankeuteen, epäluulon alaisina rahan tekemisestä.

15.10.1880 Helsingfors no 239

(kirjoittajan vapaasti suomentama)

Wäärän rahan levitystä.

Oulun raastuwoanoikeudessa on kaupungin paloviina-anniskeluyhtiön kirjanpitäjä Emil Parkkinen syyttänyt oululaista herra Knut Terwoa siitä, että tämä 2. päivä elokuuta kaupungin anniskelupaikassa ostaessaan puolta tuoppia paloviinaa tarjonnut maksuna wäärennettyä markan rahaa.

Saman kuun 14. päivänä annetun tuomion, jonka Vaasan hovioikeus 25. syyskuuta totesi asianmukaiseksi, mukaan Tervo tietäen rahan wääräksi tuomittiin tästä pidettäväksi kaksitoista päivää wankilassa vedellä ja leivällä.

Uutisissa kuvatuista oikeustapauksista käy ilmi jopa nykykatsannossa naurettava rangaistuslinja jonka pelotevaikutus lienee ollut varsin vaatimaton. Ja eipä se tuntunut todellakaan kansaa rahanwäärennyspuuhista erkaannuttanut.

21.01.1881 Hämeen Sanomat no 3

Wäärä 50 pennin kappale tarwattiin täällä viime wiikolla. Syytä on ihmisillä olla waroillaan kauppoja tehdessänsä, erittäin koska markkinatkin pian owat tulossa.

05.03.1881 Keski-Suomi no 18

50 pennin wäärä raha tuotiin wiime wiikolla täällä eräaseen leipäkauppaan.

Eli myös pikkurahan wäärentäminen ja näiden wäärennösten kaupittelu oli ongelma. Kukapa tuohon aikaan enää uskalsi ottaa vastaan mitään hopearahoja ilman lähempää tutkiskelua?

23.04.1881 Uusi Suometar no 92

Wäärä markan-raha oli tämän kuun 14 päivänä jätetty leipuri Liljander'in leipäpuotiin (Helsingissä) Fredrikinkadun talossa n:o 24. Raha näyttää wuosiluwun ja teon puolesta lähteneeksi samasta pankista kuin ne 12 markkaa, jotka tämän kuun 1 päivänä tarwattiin wenälaiselta sotamieheltä Filip Schuchoffilta, joka niistä sittemmin wangittiin.

Wääriä markan kappaleita on hiljattain ilmestynyt Raumallekin. ne owat erittäin hyvin tehtyjä ja merkityt wuosiluwulla 1866. Rahapajasta, josta nuo tinan kappaleet owat walmistetut, ei vielä ole tietoa.

Kuva 8. Väärennetty 2 markkaa 1865. Kuvat: Tero Kontiokari, kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma Impppola.

02.07.1881 Tampereen Sanomat no 52

Wääriä 2 markan kappaleita on täällä eilen ja toissa päivänä tarwattu koko aarre, ja yksi mies on epäluulon alaisena lewittäjänä wangittu. Hän sanoo olevansa kotoperää Lapwäärtistä, itsellinen Hiskias Suutari (sen nimellinen talo on muka siellä). Samalta mieheltä on otettu takararikkoon bewonen, hywät maantekoiset silat, messinkiranat ja wanhanaikaiset kaksipyöräiset kärryt.

Hänen majapaikastaan saatiin mainittuja rahoja yli 80 kappaleen ja parinkymmenen paikoille on löydetty sieltä täältä ympäri kaupunkia, kun kaupanteossa oli jo ennättänyt niitä jaella.

09.07.1881 Tampereen Sanomat no 54

Wääräin rahain kaupitsija viime markkinoista tunnusti keskiwiikkona itsensä niihin syyllisiksi ja sanoi että hän on kahden markan rahoja tehnyt 110 kappaletta, joista 102 on löydetty Tampereella. Papinkirjan tänne saatua ja toiste miestä tutkittua saataneen enempi waloa asiaan.

Tässä on jo ammattilainen asialla! Tämä on jo teollisen mittakaavan tuotantoa, ja jakelun on täytynyt olla jo katsottava päätoimiseksi.

Kuva 9. Väärennetty 1 rupla 1772. Huomatkaa tekstien tikkukirjoitusmaisuus. Kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma Impola.

10.08.1881 Keski-Suomi no 63

Wäärää rahaa löysi työmies Kalliokoski talosta n:o 70 tästä kaupungista permannon alta, kun hän korjasi permantoa. Ne olivat tinasta tehtyjä Venäjän ruplia, enimmäkseen n. s. "Kaisan-ruplia", ja 20 kopeekkaisia, useampia kappaleita kutakin.

Rahojen näöstä käypi otaksuminen, että ne jonkun ajat ovat kätöksässään maanneet, mutta kuinka kauan on vaikea sanoa. Yhdessä 20 kopeekan kappaleessa on vuosiluku 1853.

Mikähän mielenkiintoinen tarina tämän "aarten" taakse kätkeytyykään? Oliko joku saanut maksuna vääriä rahoja, jotka sitten häpeissään piilotti pois silmistä, vai oliko joku väärentäjä tullut synnin tuntoon? Artikkelissa mainittu "Kaisan-rupla" lienee ollut Katariina Suuren (Venäjän keisarinna 1762 - 1796) aikainen ruplan väärennös.

19.09.1881 Waasan Lehti no 71

Wääriä 2 ja 1 markan rahoja kuuluu ilmestyneen liikkeessä kaupungissamme. Tämän johdosta on kaupungin wiskaalibra F. Tandefelt pyytänyt huomauttamaan yleisöä, olemaan tarkkaarwainin tämmöisiä rahoja vastaanottaessaan ja, wäärää rahaa saadessaan, wiipymättä ilmoittamaan poliisikonttoorilla.

28.09.1881 Folkwännen no 39

Falska 2 och 1 marks stycken ha uppenbarat sig i rörelse i Wasa.

10.11.1881 Helsingfors no 260 (kirjoittajan vapaasti kääntämä)

Suomen kultarahat ovat saaneet aikaan teollisuutta, joka jotenkin muistuttaa ennen käytettyä rahan leikkausta. Saadakseen jaloa metallia ovat jotkut yritteliäät henkilöt keksineet viilata rahan ulkoreunaa niin syvästi, että ovat rihtat kokonaan kadonneet. Raha on siten menettänyt merkittävästi painoaan ja sitä ei voi enää käsitellä täysiarvoisena maksuvälineenä. Keinoja tämän kaltaiseen rahan väärentämiseen on varsin vaikea löytää.

Kerrotaan, että pankkien on ajateltu tämän vuoksi laskeneen liikkeeseen uusia 12 markan seteleitä, mutta näillä asioilla ei liene kuitenkaan mitään yhteyttä. Lisäksi ovat 12 markan setelit yleisesti ottaen epäkäytännöllisiä johtue ennen kaikke kymmenjärjestelmään sopimattomasta arvostaan. Mahdollisesti niillä on korvattu wääriä 10 markan seteleitä.

Tässäpä kiinnostava uutinen! Suomen Pankki joutui mallin 1878 10 markkaisten ilmestyttyä rahaliikenteeseen varsin suurina määrinä vetämään wäärennosten kohteina olleet 10-markkaiset pois liikenteestä ja korvaamaan ne rahaliikenteessä laskemalla liikkeelle runsaasti 10 markan kultarahoja. Tässä on myöskin selitys vuoden 1882 10-markkaisen kultarahan suurelle lyöntimäärälle. Mutta oli siis kansa yllä olevan artikkelin mukaan viilaamassa kultarahoja vajaiksi - paperirahan vajentamisestahan ei hyötyä ole. Kuten tunnettua, ei Suomen kansa koskaan kultarahojen aikana innokkaasti niitä käyttänyt, vaan suosi setelirahaa. Kultarahojen paljous näemmä houkutti heti tihutöihin.

25.02.1882 Sanomia Turusta no 32

Wangittu wäärän rahan kaupitsija.

Wiime torstaina wangitsi polisi erään ent. lossimiehen, joka kaupattorilla koetti saada muutamia wääriä markan kappaleita kaupituiksi. neljä tällaista wäärää rahaa on löydetty, vuosiluku 1866 kussakin.

06.05.1882 Ilmarinen no 53

Wääräraha.

Anniskeluyhtiön rawintotalossa N:o 7 löydettiin toissa sunnuntaina rahalaatikosta tinasta walettu markanraha. Raban, joka on jokseenkin hywin tehty ja nykyisin poliisin hallussa, lienee joku weijari saanut rawintolan palvelijoiden huomaamattomuuden takia käymään kaupaksi, waan tekijästä tabi kaupustelijasta ei tiedetä wähintäkään.

11.09.1882 Helsingfors Dagblad no 246 (kirjoittajan vapaasti kääntämä)

Wäärä 10 markkainen on otettu talteen Nääs-viinanpolttimon myyntitiloissa. Wäärä raha oli sinkkiä ja niin hywin tehty, että sen epäkelvouden saattoi epäillä vain muutamista waaleammista läikistä kultauksessa.

13.09.1882 Aamulehti no 73

Wäärä tinasta tehty markan kappale on tuotu toimitukselle nähtäväksi. se oli annettu kaupanteossa markkinoilla eräälle maantytölle, joka taas sen antoi huomaamatta niin kuin oli ottanutkin kaupunkilaiselle. Hän wasta jälkeen päin näki sen wääräksi. Warmana kerrotaan, että on toistakin wääriä markanrahoja ollut kulussa, joten on syy olla waroillansa niiden subteen.

16.09.1882 Satakunta no 72

Wääriä kahden markan rahoja, kolme kappaleta, otettiin pois täältä kotoisin olewalta suutarin kisälliltä Jubo Tammiselta wiime torstaina. Rabat, joita Tamminen kaupiteli eräässä rawintolassa täällä, olivat niin hywin tehdyt, että niitä töin tuskin eroitti oikeista. Pidellessä tuntuivat tahmealta. Tamminen sanoo löytäneensä sen kukkaron, josta rahat löytyivät.

Kovasti huolettomia rahojensa suhteen tuntuivat ihmiset tuolloin olleen; aiemminhan luimme tarinan "waimosta", joka kertoi löytäneensä peräti kolme wääräksi epäilemäänsä kymmenen markan kultarahaa torilta. Ja näkyy siis löytyneen myös rahapusseja täynnä wäärää rahaa. Ovatkohan tuonaikaiset käytännön pilailijat olleet liikkeellä?

Kuva 10. Valamalla väärennetty 1 markka 1865. Sulan metallin jäbmettymisjäljet näkyvät selkeästi kulkevan alhaalta ylös. Kuvat: Tero Kontiokari, kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma Imppola.

11.10.1882 Satakunta no 79

Wääriä yhden markan rahoja näkyy olewan liikkeessä kaupungissa. Niinpä sai eräs kaupungin waimo wiime wiikolla torilla wäärän markan muiden markkojen muassa ja koska raha oli jotenkin hywin tehty, huomasi waimo petoksen wasta kotonaan. Eräaseen puotiin niinikään on annettu wäärä markan raha, jota ei myöskään heti tunnettu wääräksi. Kehoitamme yleisöä olemaan waroillansa kauppa tehdessä. Rahat eroittaa helposti siitä, että tunturwat tahmealta pidellessä ja owat oikeita rahoja köykäisemmät. Ne owat nähtäwästi tinasta tehtyt.

14.10.1882 Borgäbladet no 80 (kirjoittajan vapaasti kääntämä)

Väärä raha.

Markkinoiden aikaan otettiin kiinni eräs mies, joka halusi kaupitella wäärää 20 markan seteliä. Telegrafikonktorin kassa huomasi wäärän, tinasta valmistetun 50-pennisen.

28.10.1882 Satakunta no 84

Wäärä 2 markan raha.

Isonrannan Uudenhöyrysahan puu-myyjälle annettiin eräänä päivänä tämän wiikon alussa wäärä kaksimarkkanen, joka oli tinasta tehty.

Tämä oli jo wähän ajan kuluessa kolmas kerta, kuin wäärää rahaa on ilmestynyt kaupassa Porissa. Wäärät rahat owat olleet kahden ja yhden markan kappaleita. Näyttää siis siltä, kuin olisi Porissa jossain olemassa wäärän rahan walimo, josta sitä wähitellen lasketaan liikkeeseen. Olisi sentähden syytä poliisimiehille sekä kaupungissa että läheisellä maaseudulla tarkkaan etsimään niitä weijareita, jotka yleistä liikettä noin häiritsewät petoksillaan.

11.11.1882 Aamulehti no 90

Wäärä markanraha tuotiin eilen kauppias Blom'in puotiin, jossa kauppalawelia otti sen huomaamatta vastaan. Se on taitawasti tehty, mutta kirkkaus, paino, liukkuus ja ääni osoittaa sen selwästi wääräksi. Arwellaan, että se saatiin eräältä teiskolaiselta.

Kun wääriä markankappaleita on joku kerta ennenkin nähty, olisi suotawaa että kaupungissa ja maalla pidettäisiin tarkalla silmällä markkoja, ja että asianomaiset kruununmiehet koettaisiwat saada selkoa rahapajasta.

15.11.1882 Aamulehti no 91

Wäärä markan kappale ilmestyi anniskeluyhtiön myymälään kauppaneuwos Hammaren'in talossa, ja niinikään wiime wiikolla tuotiin sellainen erään ruokakaupiaan puotiin Uuden kaupungin osuudessa. Turpeellista on olla warowainen markan rahoja ottaissa, ehkä siten päästään muun muassa näiden lewittäjien jäljille.

23.12.1882 Sanomia Turusta no 199

Wäärän kahden markan rahan sai eräs Säskyläläinen toissapäiwänä oudolta ostajalta palwatun lihan maksuksi. Raha huomattiin wääräksi wasta silloin kun sillä piti wiinaa wiinapuodista ostettaman. mies sanoi aikowansa jättää rahan, joka oli jotenkin huonosti tehty, kotiseutunsa kruununpalwelijoille.

22.01.1889 Wiborgsbladet no 18 (kirjoittajan vapaasti kääntämä)

Wääriä 50 pennin lantteja kuuluu olewan liikkeellä kaupungissa

09.04.1889 Wiborgsbladet no 83 (kirjoittajan vapaasti kääntämä)

Wäärän tinasta valmistetun yhden markan

lantin vaihtoi kauppias J. Sergejeff Kotkassa sijaitsevassaa liikkeessään wiime keskiviikkoiltana hämärässä tuntemattomalta alaikäiseltä pojalta. Sytytettyään valkean liikkeeseen huomasi hän lantin olevan wäärän.

09.04.1889 Wiipurin Sanomat no 83 Wäärän rahan kaupittamisesta tuomittu.

Sortarwalan kiblakunnan oikeus tuomitsi t. k. 4 p:nä loisen pojan Tabwo Paarwilaisen Sortarwalan pitäjän Kantoisten kylästä wäärän rahan kaupittamisesta kahdenkymmenen päivän wesileipäwankeuteen, joka päätös alistettiin howioikeuden tutkittawaksi ja tuomittu passitettiin Wiipurin lääninwankilaan odottamaan asian howioikeudessa ratkaisemista. Tuomitulla oli tarwattu 7 markan ja 10 wiidenkymmenen pennin kappaleita, joilla hän muun muassa osti wiinaa eräältä salakaupitsijalta.

Wiina tuntuu olleen yleensäkin wäärän rahan kaupittelijoiden suosikkiartikkeli. Tässä kyllä hieman omat koirat purivat, kun wiinan salakaupittelija sai maksuksi tuotteistaan wäärää rahaa.

Kuva 11. Väärennetty 1 markka 1872. Raha ei liity uutiseen. Kuvat: Tero Kontiokari, kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma Imppola.

**22.05.1889 Åbo Underrättelser no 137
(kirjoittajan vapaasti kääntämä)**

Väärä yhden markan lantti jätettiin 19. tätä kuuta paikallisen teatterin lippuluukulle. Lantti, joka on varsin hyvää tekoa, ei helähdä, kuten eivät helähdä muutkaan aiemmin tavatut väärät lantit.

**30.11.1889 Wiborgsbladet no 280
(kirjoittajan vapaasti kääntämä)**
Väärän rahan levittäminen.

Käkisalmen kaupunginviskaali on lähettänyt lääninhallitukseen viisi kappaletta väärrennettyjä yhden markan hopearahoja, mitkä hän sai paikkakunnan anniskeluyhtiöltä, jossa niitä oli jätetty maksuksi väkijuomista mieheltä, joka oli sanonut olevansa "Wartiainen Kurkijoelta".

15.01.1895 Uusi Suometar no 12
Rahanväärentäjiä wangittu.

Viime lauantaina wangittiin Waasan torilla Karstulasta kotoperäinen mies ja hänen seurassaan oleva nainen, jotka levittivät liikkeeseen väärää rahaa. Wangituita tutkittaissa löydettiin heiltä koko joukko keskeneräisiä 50 pennin lantteja, joista walamisesta jääneitä syrjiä ei vielä ollut pois leikattu. Viime aikoina on Waasan seudulla pujahtanut liikkeeseen koko joukko väärää rahaa, mutta luullaan, että se kaikki on näiden liikkeelle laskemaa.

Tässä taisi yritteliäs keskisuomalainen pariskunta kärehtää ikään kuin käsi kassalaatikossa. Ahkeralle parivaljakolle taisi olla luvassa vakiintuneen rangaistusasteikon mukaan parisen viikkoa putkaa vedellä ja leivällä, ja tämän jälkeen voi pariskunta astella vapauteen tapansa parantaneina.

Jorma J. Imppola

Kuva 12. Varsin huonosti valamalla väärrennetty 2 markkaa 1865. Raha ei liity uutiseen. Kuvat: Tero Kontiokari, kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma Imppola.

**24.08.1889 Åbo Underrättelser no 228
(kirjoittajan vapaasti kääntämä)**

Väärä kahden markan lantti, mikä toissa-päivänä vastaanotettiin maksuna Kertunkatu 22 pihassa olevassa kauppapuodissa on jätetty poliisikamarille. Lantti ei helähdä ja on äärimmäisen huonosti tehty.

**10.11.1889 Wiborgsbladet no 263
(kirjoittajan vapaasti kääntämä)**

Väärä yhden markan lantti jätettiin eilen maksuksi tuntemattoman henkilön toimesta kalastajarannan teurastamoliikkeessä. Lantti, jonka teurastaja heti vääräksi havaittuaan vei poliisikamarille, on varsin hyvin tehty.

**26.11.1889 Wiborgsbladet no 276
(kirjoittajan vapaasti kääntämä)**

Vääriä markanlantteja, vuodelta 1866, on liikkeessä Käkisalmella. Kaupittelijan jäljillä ollaan.

**14.12.1889 Wiborgsbladet no 292
(kirjoittajan vapaasti kääntämä)**

Vääriä yhden markan rahoja on liikkeellä Käkisalmen tienoilla, jossa Wuoksen anniskeluyhtiön toimipisteen emäntä sai eräältä mieheltä kolme sellaista lanttia. Miehen, joka ehti poistua ennen rahojen vääräksi havaitsemista, jäljillä ollaan. Nämä markan rahat, jollaisen myös eräs leipuri vastaanotti, ja joissa on vuosiluku 1866, kuuluvat olevan varsin hyvin tehtyjä, mutta niissä on epätasaiset reunat ja ne ovat pehmeämpiä ja tummempia kuin aidot markat. Samaten sai eräs kauppias siellä vastaanottaa tinasta tehdyn 20 kopeekan lantin. Tämä johtunee siitä, että kaupungissa on liikkeellä enemmän venäläistä vaihtorahaa kuin suomalaista.

Kuva 13. Väärrennetty 20 kopeekkaa 1908. Raha ei liity uutiseen. Kuvien muokkaus ja yhdistely Jorma Imppola.